

**Hrst polských slavistických sborníků:
kontinuita/diskontinuita aneb konjunkturnalita/vzdor**

Poznańskie studia slawistyczne, numer 1, 2011. Kontynuacja czy odrzucenie? Tradycje romantyczne we współczesnych literaturách słowiańskich.

Na styku kultury polskiej i czeskiej. Dziedzictwo – Kontynuacje – Inspiracje. Redakcja naukowa Mieczysław Balowski. Bohemica Poznaniensia, fasc. 7, red. serii Mieczysław Balowski. Poznań 2011.

Poznańskie studia slawistyczne, numer 2, 2012. Intersemiotyczność.

Dom na pograniczu. Dom na pohraničí. Tom interdyscyplinarnych prac naukowych pod redakcją Libora Pavery. Stowarzyszenie „Region Beskydy“, Bielsko-Biała 2010.

Dziedzictwo Odyseusza. Podróż, obsoć i tożsamość, identyfikacja, przestrzeń. Red. Maria Cieśla-Korytowska, Olga Płaczevska. Universitas, Kraków 2007.

Poznaňská bohemistika představuje zajímavý okruh badatelů a má také zajímavou orientaci. Její kulturologické zaměření a pozvolný odchod od čistě filologického bádání směrem k širším přesahům dokládá i sborník o česko-polských kontaktech. Na jedné straně jde o práce historické i současné, zejména z oblasti dějin vědy. Takto je postaven příspěvek redaktora série M. Balowského, jenž do Poznaň přichází odjinud, o poznaňských bohemistech první poloviny 20. století nebo Tadeusze Lewaszkiwicze o Henrykovi Ułaszynovi a jeho bohemistických zájmech, Joanny Mielczarek nebo Romana Madeckého o stycích polsko-českých v Brně a na jižní Moravě nebo o starších moravsko-polských stycích z pera Marzeny Matly nebo O královně Elišce Rejčce od Renaty Putztlacher–Buchtové. Z oddílu *Jazyk, literatura a kultura* se zmíníme už jen o stati známé poznaňské bohemistky a vícenásobné brněnské lektorky polštiny Anny Gawarecké o spisovatelské fasciaci Brnem a Romana Sliwky o české kultuře v Poznani; důležité jsou materiálové práce o bohemikách v poznaňských knihovnách a není jich málo a měly by se dostat více do středu pozornosti našich bohemistů, kteří se zabývají zejména staršími vývojovými obdobími. Jinak sborník nepředstavuje mimořádné myšlenkové výboje, najdeme tu i partie, jež se vymykají z přísně vědeckého rámce sborníku tohoto typu směrem k publicistice. Řekl bych, že nejcennější jsou ty části, které mají konkrétní předmět, ať již jde o polonika-moravika a brunensia nebo o bohemika v Poznani či o historicky zaměřené práce; jinak jde často spíše o připomínku víceméně známých věcí nebo o články příležitostné. Zejména pro kulturní Brno a Poznaň má však sborník mimořádný význam. Iniciativu skutečných poznaňských bohemistů lze jen pochválit a ocenit.

Nový poznaňský slavistický časopis *Poznańskie studia slawistyczne* se v prvním čísle představuje invenčními pracemi o parádním polském tématu – romantismu – v jiných slovanských literaturách. Takto je koncipována analýza románu *Podoboj* Daniely Hodrové z pera Małgorzaty Balcerak, práce o Miodragu Bulatovičovi (Tatjana Bečanović), Anny Gawarecké o románu Jana Bittnera, vynikající studie Ilony Gwózdź-Szewczenko o českých meziválečných diskusích o a polemikách, Urszuly Kowalské o Škvoreckém, Alexandry Seidel-Maczyňské o máchovských konotacích u Jana Čepa aj. Celkově je první

číslo hodně bohemistické s centrem v romantismu a Máchovi máchovské tradici. Taktó vypadá i oddíl *Lektury*, kde najdeme i příspěvky Hany Bednařikové (o Zeyerovi) a Jana Pešiny o českém romantismu/neromantismu očima polských publicistů. Svazek se předstáváje nápaditě a tematicky koncentrovaně.

Druhé číslo zaměřené intersémioticky je již tematicky širší, heterogennější, žánrově pestřejší a především spíše jihoslovanské a balkanistické. Najdeme tu nejen studie, ale také rozpravy a skici, třeba i rusistickou o Bělinském a Gogolovi nebo o česko-polské reciprocitě (Karolina Světlá a Eliza Orzeszkowa) z pera Corinne Fournier Kiss, v oddíle *Lektury* pak mj. práce Lecha Miodyńskiego, Bogdana Walczakja aj., které komentují zejména spaciální koncepcie literární vědy. Svazek uvádí Anna Gawarecka. Nemělo by celkem smyslu kriticky komentovat každou studii sborníku, snad se jen zmínit o dobré komparatistické studii Anici Bilić o *Slavonském lese* Josipa Kozarace nebo o obecnějším příspěvku Nikose Chasidise (*Crossing the Narrow Bridge – among the Myth, the Rite and the Circus Act*) a Pawła Dziadula o intersémiotičnosti v pravoslavné slovanské kultuře středověku. Problémem je základní koncept intersémiotičnosti, který každý autor cítí trochu jinak: na jedné straně jako prolínání znakových soustav, srovnávání více druhů umění nebo tradiční *Gesamtkunstwerk* nebo disciplinarita – a možná je to tak lepší, neboť to poskytuje větší prostor pro samostatné uvažování na různá témata.

Interdisciplinární je také rozsáhlý bielsko-bialský svazek v redakci Libora Pavery, velký polsko-slovenský projekt regionalistický koncentrovaný na euroregion Beskyd – důležité je, že se týká skutečně komplexu slavistického bádání o kulturním prostoru, kde se ve hře ocitají různé druhy umění, tedy kromě literatury také výtvarné umění, architektura a hudba. V prvním oddíle najdeme studie s polsko-slovenskou tematikou Beskyd v nové době (studie Marcina Filipa, Zuzanny Cygielské, Macieje Bujakowského aj.); druhý oddíl obsahuje práce spíše etnologického rázu z oboru architektury a výtvarného umění této oblasti, třetí oddíl se zaměřil na imago domu v jazyce, literatuře a hudbě (více slovenských badatelů), poslední oddíl pojednává o domu a prostoru ducha a zasahuje hluboko do tradic herderovských až po existencialismus 20. století. Kromě regionalistiky je tu i řada obecněji pojatých studií, např. práce Lubomíra Hampla o domu a řece, i když na materiálu Těšinska.

Hrst polských sborníků, k nimž lze zařadit i další publikace, např. již starší vynikající sborník o cestování a prostoru *Dziedzictwo Odyseusza*, kulturně však poněkud méně koncentrovaný, s příspěvky ze slavistiky, ale také romanistiky, germanistiky a anglistiky, ukazuje na metodologické posuny směrem ke kulturologii a generálním polohám uměno- vědným, z nichž však literatura vyčnívá jako umění podstatné, klíčové.

Ivo Pospíšil

